

MİRASBIRAKANIN PAYLAŞMA KURALLARI VE BAĞLAYICILIK–OYBİRLİĞİ DENGESİNİN SINIRLARI

*The Testator's Partition Rules and Especially the Limits
of the Binding–Unanimity Balance*

Hüseyin Kağan ZENGİN*

Özet

Çalışma, mirasbırakanın paylaşma kurallarını Türk Medenî Kanunu'nun özellikle m. 646–647, 650 ve 669 vd. hükümleri çerçevesinde bütüncül biçimde ele almaktadır. Öncelikle paylaşmanın kurumsal yapısı ile irade özgürlüğü, eşitlik, bilgi verme, oy birliği, aynen paylaşma ve aynı ikame ilkeleri sistematik olarak açıklanmakta; tam ve kısmî (objektif, sübjektif, karma) paylaşma ayrımları ortaya konulmaktadır. Çalışmanın devamında mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla “paylaşma kuralları” koyma yetkisinin dayanakları ve sonuçları incelenmektedir. Bu kurallar pay oranlarını değiştirmez; payların nasıl oluşturulacağını ve belirli tereke unsurlarının hangi mirasçıya özgüleneceğini belirler. Paylaşma kuralları mirasçı lehine aynı değil kişisel talep hakkı doğurur; mülkiyetin intikali ancak paylaşma sırasında gerçekleşir. Çalışmada TMK m. 647/III ve 560/II uyarınca paylaşma kuralı karinesi vurgulanmış ve ön vasiyet–paylaşma kuralı ayrımının lafızdan ziyade amaç ve sonuçla yapılması gerektiği savunulmuştur. Mirasbırakanın paylaşma kuralının saklı pay ihlali mümkün değildir; paylaşma kuralının fiilen eşitsizlik üretmesi hâlinde denkleştirme kuralı işletilir (m. 647/II). Çalışma, oy birliği ilkesiyle paylaşma kuralının bağlayıcılığının çatışmadığını; mirasçıların oy birliğiyle kurallardan ayrılabilmediğini, aksi durumda hâkimin m. 650 ölçütleri (yerel âdet, kişisel durum, çoğunluğun arzusu) ile eşitliği adaletle bağdaştırması gerektiğini ileri sürer. Öte yandan oybirliği ilkesinin katı bir şekilde uygulanması durumunda mirasçıların paylaşma kurallarında uzlaşmasını zorlaştırdığı da çalışmada ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ölüme bağlı tasarruf, mirasbırakanın paylaşma kuralları, mirasın paylaşılması, mirasın paylaşılmasına hâkim olan ilkeler, oy birliği ilkesi

Abstract

This study comprehensively examines on the distribution of inheritance within the framework of the Turkish Civil Code, particularly Articles 646–647, 650 and 669 et seq. First, the institutional structure of distribution and the principles of freedom of will, equality, disclosure, unanimity, equal distribution, and substitution are systematically explained; distinctions between full and partial (objective, subjective, mixed) distribution are outlined. The study then examines the basis and consequences of the testator's authority to establish “partition rules” through dispositions upon death. These rules do not alter the shares; they determine how the shares are formed and which specific estate items are allocated to which heir. The rules of distribution give rise to a personal claim right in favour of the heir, not a real right; the transfer of ownership only occurs during distribution. The study emphasises the presumption of a rule of distribution pursuant to

➤ Bu makale Etik Kurul iznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee permission.

➤ Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 25.9.2025

➤ Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 13.1.2026

* Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Tokat/Türkiye, E-posta: khkz_law@hotmail.com, https://orcid.org/0000-0001-8414-8739.

Articles 647/III and 560/II of the Turkish Civil Code and argues that the distinction between a preliminary will and a rule of distribution should be based on purpose and consequence rather than wording. It is not possible for the testator's distribution rule to violate the reserved share; if the distribution rule actually produces inequality, the equalisation rule is applied (Article 647/II). The study argues that the principle of unanimity does not conflict with the binding nature of the distribution rule; heirs can deviate from the rules by unanimous agreement, and in the absence of such agreement, the judge must reconcile equality with substantive justice using the criteria of Article 650 (local custom, personal circumstances, the wishes of the majority). On the other hand, the study also addresses how strictly applying the principle of unanimity makes it difficult for heirs to reach an agreement on the rules of distribution.

Keywords: Testamentary dispositions, rules of distribution of the legator, the partition of the estate, principles governing the portion of inheritance, unanimity rules

GİRİŞ

Mirasın paylaşılması, terekeye dâhil malların kanun, mirasbırakan veya mirasçılar tarafından belirlenen oranlara göre ayrılması ve ayrılan malların kesin olarak mirasçılarının bağımsız malvarlıklarına intikali için yapılması gereken işlemlerin tümünü ifade eder. Mirasın paylaşılması, yalnızca teknik bir malvarlığı aktarımı olmayıp, aynı zamanda mirasçılar arasında hakkaniyete uygun dengeyi sağlama işlevi de görür. Ayrıca mirasın paylaşılmasının sadece terekenin tamamı için değil, bir kısmı bakımından da mümkün olabileceğini göz ardı etmemek gerekir.

Çalışmamızın konusunu “Mirasbırakanın Paylaşma Kuralları ve Bağlayıcılık–Oybirliği Dengesinin Sınırları” oluşturmaktadır. Mirasbırakan, ölüme bağlı tasarruflar aracılığıyla terekenin nasıl paylaşılacağını belirleyebilir ve mirasçılar için bağlayıcı paylaşma kuralları koyabilir. Ancak bu kurallar, hem kanuni düzenlemelere hem de miras hukukuna hâkim olan temel ilkelere uygun olmalıdır. Aksi takdirde, mirasbırakanın iradesi ile yasal sınırlar arasındaki çatışma, paylaşma kurallarının uygulanamaması sorununu gündeme getirebilir.

Çalışmada, öncelikle mirasın paylaşılması kurumu genel hatlarıyla ele alınacak ve paylaşma sürecine yön veren temel ilkeler değerlendirilecektir. Devamında ise mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla paylaşma kuralı koyma yetkisi tartışılacaktır. Bu doğrultuda, mirasbırakanın ve mirasçılarının iradesi ile kanun hükümleri ve paylaşmaya hâkim olan ilkeler arasındaki denge, doktrin görüşleri ile ele alınacaktır.

I. MİRASIN PAYLAŞILMASI

A. Genel Olarak

Mirasın paylaşılması; yalnızca birden fazla mirasçının bulunduğu durumlarda¹, kanun veya mirasbırakan tarafından tespit edilmiş oranlara göre tereke mallarının ayrılması ve ayrılan malların kesin olarak mirasçılarının kişisel ve bağımsız malvarlıklarına girmesi için yapılması gerekli işlemlerin tümünü kapsar². Mirasın

¹ Mustafa Dural ve Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku* (21. Baskı Filiz Kitabevi 2025) 468.

² Mehmet Ayan, *Miras Hukuku* (10. Baskı Adalet Yayınevi 2020) 376.

paylaşılmasına ilişkin kuralları mirasbırakan belirleyebileceği gibi, mirasçılar da kendi aralarında paylaşmanın³ yöntemini kararlaştırabilirler. Mirasçıların iradeleri doğrultusunda gerçekleştirilen paylaşma, doktrinde “iradi paylaşma” olarak adlandırılmakta; buna karşılık, mirasçıların anlaşılamaması hâlinde paylaşma talebi üzerine yetkili ve görevli mahkemece kanuna⁴ göre gerçekleştirilen paylaşma ise “kazai paylaşma” olarak nitelendirilmektedir⁵.

B. Mirasın Paylaşılmasına Egemen Olan İlkeler

Türk Medeni Kanunu’nda yer alan paylaşma kuralları kural olarak emredici nitelikte olmayıp, yedek hukuk kuralı niteliği taşımaktadır⁶. Bu sebeple, mirasbırakan ölümüne bağlı bir tasarrufla veya mirasçılar oy birliğiyle⁷ anlaşarak kanunda öngörülen tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikteki paylaşma kurallarından farklı düzenlemeler yapabilirler. Dolayısıyla, irade özgürlüğü ilkesi, miras hukukunda iki farklı görünüm sergilemektedir: Bunlardan ilki mirasbırakanın irade özgürlüğü, diğeri ise mirasçıların irade özgürlüğüdür. Mirasbırakan, ölümüne bağlı bir tasarrufla paylaşma kuralları koyabilir. Başka bir ifadeyle, miras paylarını değiştirmeksizin⁸ (sabit bırakarak⁹) terekenin belirli bir değerinin belirli bir mirasçıya özgülenmesini öngörebilir; tereke değerlerinden hangilerinin hangi mirasçıya tahsis edileceğini belirleyebilir veya paylaşma sırasında uyulacak usulleri gösterebilir¹⁰. Mirasbırakan, bu paylaşma kurallarını irade özgürlüğü ilkesi¹¹ çerçevesinde –kanundaki sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla– vasiyetname veya miras sözleşmesi aracılığıyla düzenleyebilir¹². Bu konu ilerleyen bölümlerde incelenece-

³ EMK döneminde yazılan eserlerde “paylaşma” ifadesi yerine “paylaşturma ifadesi kullanılmaktaydı. Ancak TMK düzenlemesi “paylaşma” ifadesini kullanmıştır. Bu doğrultuda çalışmamızda da “paylaşma” ifadesi kullanılmıştır.

⁴ Mirasçılar aralarında anlaşamamışsa ve mirasbırakan da paylaşma kuralı belirlememişse paylaşma, kanundaki paylaşma kurallarına göre yapılır. BGE 112 II 209, BGE 137 III 10.

⁵ Fikret Eren, ‘Mirasın Paylaşılması’, *Medeni Kanun’un ve Borçlar Kanunu’nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu 1926’dan günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku*, Cilt 1 (Yetkin Yayınları 2017) 501; Fikret Eren ve İpek Yücer Aktürk, *Türk Miras Hukuku* (3. Baskı Yetkin Yayınları 2020) 536; Ahmet M Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (10. Baskı Turhan Kitabevi 2019) 358; Ayan (n 2) 376.

⁶ Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Miras Hukuku* (3. Baskı Filiz Kitabevi 1987) 702; Eren (n 5) 503; O Gökhan Antalya, *Marmara Hukuk Yorumu Miras Hukuku*, CiltIII (4. Baskı Seçkin Yayınevi 2019) 516.

⁷ Eren (n 5) 503; Zahit İmre ve Hasan Erman, *Miras hukuku: Yasal Mirasçılık, Ölümüne Bağlı Tasarruflar, Mirasın Geçmesi, Mirasın Taksimi* (15. basım, Der Yayınları 2021) 480; Hasan İşgüzar, Mehmet Demir ve Süleyman Yılmaz, *Miras Hukuku* (Yetkin Yayınları 2019) 182.

⁸ Elmiger Fabienne, *Das Unternehmen in der Erbteilung* (SwissLex 2012) 131.

⁹ Martin Eggel ve Stephan Wolf, *Die Teilung der Erbschaft, Art. 602-619 ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch (BK - Berner Kommentar)* Wolf, ZGB Art. 608 N. 4.

¹⁰ Kocayusufpaşaoğlu (n 6) 702–703; aynı yönde: Peter Breitschmid ve diğerleri, *Erbrecht* (4. Auflage, Schulthess Juristische Medien 2023) 87.

¹¹ Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 3.

¹² Fahrettin Aral, *Türk Medeni Hukukunda Mirasın Taksimi Davası* (Ankara Üniversitesi Hukuk

ğinden, burada yapılan açıklamalarla yetinilmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 646. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “aksine düzenleme olmadıkça mirasçılar, paylaşmanın nasıl yapılacağını serbestçe kararlaştırırlar” hükmü, mirasın paylaşılmasında mirasçıların irade özgürlüğünün varlığını ortaya koymaktadır¹³. Anılan düzenleme uyarınca mirasçılar, kural olarak paylaşmanın şartlarını serbestçe belirleme yetkisine sahiptir¹⁴. Bu özgürlük, niteliği itibarıyla mirasın ne zaman ve hangi usulle paylaşılabilirliğini de kapsar¹⁵. Başka bir anlatımla; irade özgürlüğü ilkesinin çizdiği sınırlar çerçevesinde mirasçılar, paylaşmanın şartlarını, zamanını ve yöntemini kendi aralarında serbestçe belirleyebilirler.

Hâkim, kural olarak mirasçıların mirası paylaşmasına müdahale edemez¹⁶ (TMK m. 646/II). Madde hükmünde yer alan “aksine düzenleme olmadıkça” ibaresi, mirasçıların paylaşma kuralları belirleme özgürlüğünün iki istisnasına işaret etmektedir¹⁷. Bunlardan ilki, mirasbırakanın ölümüne bağlı bir tasarrufla paylaşma kuralı koyması¹⁸; ikincisi ise kanunî düzenlemelerdir. Kanundan kaynaklanan düzenlemeler, hâkimin paylaşmaya müdahalesini zorunlu kılacak sonuçlar doğurabilir. Mirasbırakanın paylaşma kuralları ise ancak mirasçıların oy birliğiyle yapacakları paylaşma sözleşmesiyle ortadan kaldırılabilir¹⁹. İrade özgürlüğü ilkesinin özünü şu şekilde özetlemek mümkündür: Mirasbırakanın iradesi, tamamlayıcı nitelikteki yasal paylaşma kurallarının üstünde; mirasçıların ortak iradesi ise hem mirasbırakanın iradesinin hem de tamamlayıcı hükümlerin üstünde yer alır²⁰ (TMK m. 646/II, 647). Ancak burada önemli bir husus bulunmaktadır: irade özgürlüğü ilkesi kural olarak iç ilişkiler bakımından geçerlidir. Dış ilişkilerde, özellikle alacaklılara karşı sorumluluk noktasında emredici hükümler uygulanır.

Fakültesi Yayınları No: 449 1979) 44; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 14; Hatice Tolunay Ozanemre Yayla, ‘§24. Mirasın Paylaşılması’ in Metin İkizler ve Özlem Tüzüner (ed.), *Medenî Hukuk III- Miras Hukuku* (Adalet Yayınevi 2025) 647.

¹³ Nüşin Ayiter, *Miras Hukuku* (2. Baskı Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlarından No: 280 1971) 384; Ali Naim İnan, Şeref Ertaş ve Hakan Albaş, *Miras Hukuku* (10. Baskı Seçkin Yayınevi 2019) 567; Süleyman Yılmaz, *Medenî Hukuk Cilt IV: Miras hukuku* (Yetkin Yayınları 2022) 297.

¹⁴ Ahmet M Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (Yetkin Yayınları 1989) 32; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 540; Antalya (n 6) 516; Werner Jahnel ve Sabine Herzog, *Nachlassplanung* (Schulthess Juristische Medien AG 2022) 191.

¹⁵ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 32–33; Elmiger Fabienne, ‘Teilungsgrundsätze Und Teilungsregeln – Unter Besonderer Berücksichtigung von Ausgleichszahlungen’ 108, 109.

¹⁶ Ayan (n 2) 378.

¹⁷ Hasan İşgüzar, *Yeni Türk Medenî Kanununa Göre Miras Hukuku Hükümlerindeki Değişiklikler ve Yenilikler* (Yetkin Yayınları 2003) 133; Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 34.

¹⁸ Mirasbırakanın, mirasın nasıl paylaşılacağına ilişkin ölümüne bağlı bir tasarrufla bulunabilmesi, onun da irade özgürlüğünden yararlandığını ortaya koymaktadır. Ancak burada söz konusu olan durum, aslında mirasçıların irade özgürlüğünün bir istisnası niteliğindedir.

¹⁹ Lötscher Cordula, ‘Das Schwarze Schaf in Der Erbengemeinschaft’ [2019] Zeitschrift für Erbrecht 174, 193.

²⁰ Rona Serozan ve Baki İlkay Engin, *Miras Hukuku* (4. Baskı Seçkin Yayınevi 2014) 646.

Bu nedenle TMK m. 641 ve 681 gibi emredici kuralların aksine ne mirasbırakan ne de mirasçılar tarafından herhangi bir düzenleme yapılabilir²¹.

Türk Medeni Kanunu'nun 649. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça mirasçılar, paylaşmada terekenin bütün malları üzerinde eşit hakka sahiptirler." hükmü, mirasın paylaşılmasında eşitlik ilkesine işaret etmektedir²². Bu düzenleme uyarınca mirasçılar, paylaşmaya eşit koşullarda katılır. Benzer şekilde, TMK m. 646/1'de yer alan "Yasal mirasçılar, gerek kendi aralarında, gerek atanmış mirasçılarla birlikte mirası aynı kurallara göre paylaşırlar." hükmü, eşitlik ilkesinin hem kanunî hem de atanmış mirasçılar açısından geçerli olduğunu ortaya koymaktadır²³. Ayrıca mirasçıların yaşı, cinsiyeti yahut mirasbırakana yakınlık derecesi de eşitlik ilkesini ortadan kaldırmaz²⁴. Bununla birlikte, mirasçıların eşitliği mutlak değildir²⁵. Nitekim TMK

²¹ Serozan ve Engin (n 20) 646; Eren (n 5) 504; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 541; Yılmaz (n 13) 297. Mirasın paylaşılmasına hâkimin müdahalesini gerektiren durumlar da söz konusu olabilir. Şöyle ki; mirasçılar, paylaşım tarzı, payların oluşturulması veya oluşturulan payların özgülmesi konusunda oy birliği sağlayamazlarsa, içlerinden birinin başvurusu üzerine paylaşma, hâkim tarafından gerçekleştirilir (TMK m. 650/II, b.1). Hâkim, bu konuda yerel adetleri, mirasçıların kişisel durumlarını ve çoğunluğun arzularını dikkate alır (TMK m. 650/II, b.2). İnan, Ertaş ve Albaş (n 13) 571. Yargıtay vermiş olduğu bir kararda hâkimin re'sen taşınmazları özgüleyemeyeceğini mirasçıların da iradesinin gözetilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bkz. "Dava, ortaklığın giderilmesi istemine ilişkindir. Davada paydaşlar arasında anlaşma olmadıkça hâkim kendiliğinden bazı taşınmazların bir kısım paydaşlara, kalanın diğer paydaşlara verilmesi şeklinde aynen bölünerek paylaştırmaya karar veremez. Mahkemece, kargir ev ve arsa vasfındaki taşınmazın iki parçaya ayrılmak suretiyle aynen taksimine karar verilmiş ise de taksim projesi onay makamına gönderilmek suretiyle görüş alınmamıştır. Ayrıca, miras yoluyla ortak murislerinden intikal eden taşınmazların taksimi hususunda taraflarca bir anlaşma sağlanıp sağlanamayacağı, anlaşma sağlanamaması halinde kura çekileceği gözetilmeksizin payların taşınmazların değerine göre re'sen özgülmesi de doğru görülmemiş, bu sebeple kararın bozulması gerekmiştir.", Y 14. HD, E. 2014/8778, K. 2014/13158, T. 20.11.2014, KİBB, erişim tarihi: 12.09.2025. Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi'nin bir kararına göre de ZGB Art. 611'in uygulama şartlarının gerçekleştiği hâllerde hâkim, mirasa dâhil malvarlığını kendi iradesiyle özgüleyemez. Hâkimin görevi, öncelikle miras paylarını oluşturmak, akabinde mirasçılara özgüleme konusunda bir öneri sunmak ve mirasçılar arasında anlaşma sağlanamaması durumunda kura yoluyla paylaştırmayı tamamlamaktır. BGE 143 III 451; aynı yönde: BGE 85 II 388.

²² Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 542; Antalya (n 6) 517; Yılmaz (n 13) 298; Fabienne (n 15) 110. Eşitlik ilkesi mirasın paylaşılmasındaki en önemli ilkedir. Bkz. BGE 112 II 211.

²³ Dural ve Öz (n 1) 472; Bülent Köprülü, *Miras Hukuku Dersleri* (2. Baskı Fakülteler Matbaası 1985) 401; Bilge Öztan, *Miras Hukuku* (6. Baskı Turhan Kitabevi 2014) 464; Nüşin Ayiter ve Ahmet M Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (2. Baskı Savaş Yayınları 1991) 279; Serozan/Engin, eşitlik ilkesini şöyle ifade etmektedir: "Bu ilke, ister genç, ister yaşlı, ister yurttaş, ister yabancı, ister kız, ister erkek, ister evlilik içi çocuk, ister evlilik dışı çocuk, ister avcı, ister savcı, ister yasal, ister atanmış mirasçı, ister küçük, ister büyük pay sahibi mirasçı olsun, her ortak mirasçının terekenin tüm değerleri üzerinde eşit haklara sahip olduğu anlamına gelir." Serozan ve Engin (n 20) 649; Ayan (n 2) 379.

²⁴ Dural ve Öz (n 1) 472; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 542; İmre ve Erman (n 7) 483; Antalya (n 6) 517; Yılmaz (n 13) 298.

²⁵ İmre ve Erman (n 7) 484; Yılmaz (n 13) 298. BGE 143 III 429.

m. 649/I'de yer alan “kanunda aksine düzenleme olmadıkça” ibaresi, eşitlik ilkesinden ayrılmayı mümkün kılan istisnaların da varlığına işaret etmektedir²⁶. Gerçekten de, TMK m. 651/I'de değerinde önemli azalma olmaksızın bölüne-meyen tereke malının bütün olarak mirasçılardan birine özgülenmesi, TMK m. 647/II'de mirasbırakanın ölümüne bağlı tasarrufla paylaşma kuralları koyabilmesi, mirasçıların oy birliği ile farklı bir paylaşma kararlaştırabilmeleri, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu uyarınca tarımsal işletmelerin öz-gülenmesi, TMK m. 653/I'de mirasçılardan birinin karşı çıkması hâlinde bütün-lük oluşturan eşyaların ayrılamaması, TMK m. 653/II'de aile belgeleri ile aile için özel anı değeri taşıyan eşyaların satılamaması ve anlaşmazlık hâlinde sulh hâkimi tarafından bunların özgülenmesine veya satılmasına karar verilmesi ile TMK m. 654'te mirasbırakanın bir mirasçıdaki alacağının paylaşma sırasında o mirasçının payına mahsup edilmesi, eşitlik ilkesinden ayrılmaya imkân tanıyan tipik örnekler arasında sayılabilir.

Türk Medeni Kanunu'nun 649. maddesinin ikinci fıkrasında ise, “Mirasçılar, mirasbırakan ile aralarındaki ilişkiler hakkında paylaşmanın eşitliğe ve adalete uygun olması için göz önüne alınması gereken bütün bilgileri birbirlerine ver-mekle yükümlüdürler.” hükmüyle, mirasçılara genel bilgi verme yükümlülüğü getirilmiştir²⁷. Örneğin bu yükümlülük²⁸ uyarınca, mirasbırakan sağlığında bir mirasçısına denkleştirmeye veya tenkise tabi bir kazandırmada bulunmuşsa, ilgili mirasçı bunu gizlemeyip diğer mirasçılara bildirmek zorundadır. Bunun yanı sıra kanun koyucu, TMK m. 646/III'te özel bilgi verme yükümlülüğünü düzen-lemiştir. Buna göre tereke mallarına zilyet olan veya mirasbırakana borçlu bu-lunan mirasçılar, paylaşma sırasında bu konuda eksiksiz ve gerçeğe uygun bilgi vermekle yükümlüdür²⁹. Her mirasçı, bu yükümlülüklerini diğer mirasçılardan herhangi bir talep ya da ihtar bekleme-sizin yerine getirmelidir. Aksi takdirde, bilgi verme borcunu ihlâl eden mirasçı, bu nedenle diğer mirasçıların uğradıkları zararı tazmin etmek zorunda kalır³⁰.

²⁶ Aral (n 12) 49–50; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 543 vd.; Antalya (n 6) 518; Yılmaz (n 13) 298; Jahnel ve Herzog (n 14) 192.

²⁷ Aral (n 12) 49–50; Tereke ile ilgili bilgi verme yükümlülüğü üçüncü kişiler için de vardır. Ancak mirasçıların bilgi verme yükümlülüğü üçüncü kişilerden farklı olarak talebe bağlı değildir. Bu konuda mirasçılardan herhangi bir talep olmasa da bilgi verme yükümlülüğünü mirasçılar yerine getirmek zorundadır. Üçüncü kişiler ise kendilerine bir talep yönlendirilmesi hâlinde bilgi vermekle mükelleftir. Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 30; Eren (n 5) 506.

²⁸ Antalya, bilgi verme yükümlülüğünü dürüstlük kuralı ilkesi olarak adlandırmıştır. O Gökhan Antalya, *Miras Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2009) 457. Ancak bilgi verme yükümlülüğü için çalışmamızda genel kabul gören bilgi verme ilkesi terimi tercih edilmiştir.

²⁹ İşgüzar (n 17) 133; Eren (n 5) 505; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 552; İmre ve Erman (n 7) 484; Yılmaz (n 13) 299.

³⁰ Doktrindeki hâkim görüşe göre buradaki tazmin sorumluluğunun kaynağı haksız fiildir. Bkz. İmre ve Erman (n 7) 485; Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 30; İşgüzar, Demir ve Yılmaz (n 7) 183; Necati Şükrü Bayramoğlu, ‘Mirasçıların Bilgilendirme Yükümlülükleri’ (2021) 16

Aynen paylaşma ilkesi, TMK m. 642/II/c.1'de yer alan “Her mirasçı, tereke-
deki belirli malların aynen, olanak yoksa satış yoluyla paylaştırılmasına karar
verilmesini sulh mahkemesinden isteyebilir.” hükmünden çıkarılmaktadır³¹. Her
ne kadar eşitlik ilkesinin bir uzantısı olarak kabul edilse³² de, aynen paylaşma
ondan farklı sonuçlar doğurabilen bağımsız bir ilkedir³³. Bu ilkeye göre mirasın
paylaşılması, mümkün olduğunca tereke değerlerinin satılması veya başka bir
şeye dönüştürülmesi yoluna gidilmeden, doğrudan doğruya mirasçılara aynen
verilmesi suretiyle gerçekleştirilmelidir³⁴. Mirasın açılmasından paylaşılması-
na kadar geçen dinamik³⁵ süreçte, terekeye dâhil bir mal veya hakkın terekeden

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 191, 211. Aynı yönde: BGE 67 II 210, BGE 59 II 129. Dural/Öz ise miras ortaklığını kanundan doğan ve sözleşme benzeri bir hukuki ilişki olarak nitelendirmektedir. Dolayısıyla borca aykırılıktan dolayı tazminat sorumluluğunun olduğunu ifade etmektedir. Kanaatimizce de bilgi verme yükümlülüğü mirasçıların kendiliğinden yerine getirmesi gereken bir borçtur. Dolayısıyla bu borcunu yerine getirmeyen mirasçı, haksız fiil hükümleriyle değil de borca aykırılık hükümleriyle sorumlu tutulmalıdır. Bu bağlamda sorumluluğa ilişkin olarak TBK m. 112 hükmü uygulanmalıdır. Mirasçı kusursuz olduğunu ispat etmedikçe bilgi verme yükümlülüğünü ihlal nedeniyle diğer mirasçılara vermiş olduğu zarardan dolayı sorumlu tutulacaktır. Dural/Öz'ün de belirttiği üzere mirasçının kusursuz olduğunu ispat etmesi işin niteliği gereği gerçekten çok zordur. Dural ve Öz (n 1) 474.

³¹ Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 547; Yılmaz (n 13) 299.

³² Serozan ve Engin (n 20) 649; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 547; Antalya (n 7) 518.

³³ Dural ve Öz (n 1) 473; Eren (n 5) 505.

³⁴ Dural ve Öz (n 1) 473; Serozan ve Engin (n 20) 649, BGE 97 II 16, BGE 143 III 429, “*Dava, ortaklığın aynen taksim, olmadığı takdirde satış suretiyle giderilmesi isteğine ilişkindir. Mirasçılardan birinin istemi üzerine hakim, terekenin tamamını ve terekedeki malların her birini göz önünde tutarak, olanak varsa taşınmazlardan her birinin tamamının bir mirasçıya verilmesi suretiyle paylaşmayı yapar. Mirasçılara verilen taşınmazların değerleri arasındaki fark para ödemesi yoluyla giderilerek miras payları arasında denkleştirme sağlanır. Taraflarca aynen paylaştırılması istenen 4 adet bağımsız bölüm ve bunları paylaşacak iki mirasçı bulunduğundan, tarafların uzlaşmaları halinde taksim suretiyle ortaklık giderilmeli, uzlaşma sağlanamaz ise, kura çekimi yoluna gidilerek, kura sonucunda kendisine daha kıymetli taşınmazlar isabet eden tarafa ivaz bedeli farkını hükümden önce depo etmesi için kesin süre verilmeli, depo edildiği takdirde taksim suretiyle ortaklık giderilmeli, depo edilmediği takdirde aynı hak karşı tarafa tanınmalı, her iki tarafın da ivaz bedelini kesin süre içerisinde depo etmemesi durumunda ortaklığın satış suretiyle giderilmesine karar verilmelidir. Somut olaya gelince; dava konusu taşınmazın tapu kaydı incelendiğinde, kat mülkiyeti kurulmuş binada mesken niteliğinde 4 adet bağımsız bölümün tarafların murisi Şükrîye adına kayıtlı olduğu görülmektedir. Salihli Sulh Hukuk Mahkemesinin 09.05.2012 tarihli 2012/589 E, 2012/690 K. sayılı mirasçılık belgesine göre de muris Şükrîye'nin mirasının eşit pay şeklinde çocukları olan davacı ve davalıya kaldığı anlaşılmaktadır.*

Bu durumda mahkemece, taraflarca aynen paylaştırılması istenen 4 adet bağımsız bölüm ve bunları paylaşacak iki mirasçı bulunduğuna göre yukarıda belirtilen ilke ve esaslar doğrultusunda tarafların uzlaşmaları halinde taksim suretiyle ortaklık giderilmeli, bu konuda taraflar arasında uzlaşma sağlanamaz ise kura çekimi yoluna gidilerek, kura sonucunda kendisine daha kıymetli taşınmazlar isabet eden tarafa ivaz bedeli farkını hükümden önce depo etmesi için kesin süre verilmeli, depo edildiği takdirde taksim suretiyle ortaklık giderilmeli, depo edilmediği takdirde aynı hak karşı tarafa tanınmalı, her iki tarafın da ivaz bedelini kesin süre içerisinde depo etmemesi durumunda ise şimdiki gibi satış suretiyle ortaklığın giderilmesine karar verilmelidir. ”, Yarg. 14. HD., E. 2013/11904, K. 2013/13267, T. 23.10.2013, KİBB, erişim tarihi: 19.04.2016.

³⁵ Eren (n 5) 506; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 554.

çıkması söz konusu olabilir³⁶. Bu durumda, terekeden çıkan değer yerine bir karşı edim elde edilmişse, söz konusu edim terekeye kendiliğinden ikame edilmiş kabul edilir³⁷. Bu ilkeye ise aynî ikame ilkesi denilmektedir³⁸. Ancak aynî ikame ilkesinin uygulanması için terekeye giren değer ile terekeden çıkan değer arasında illiyet bağı bulunmalıdır³⁹.

Miras ortaklığında mirasçıların kural olarak oybirliğiyle hareket etmesi gerekir. Bu bağlamda iradî paylaşmanın geçerli olabilmesi için mirasçıların oy birliğiyle anlaşmaları gerekir⁴⁰. Payların oluşturulması ve özgülenmesi aşamasında dahi oy birliği aranır⁴¹. Dolayısıyla mirasçılardan herhangi birinin⁴² karşı çıkması hâlinde, anlaşmaya dayalı paylaşma yapılamaz⁴³. Oybirliği ilkesi azınlıkta kalan

³⁶ Öztan (n 23) 467; Yılmaz (n 13) 300.

³⁷ Dural ve Öz (n 1) 474; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 554; İmre ve Erman (n 7) 486; Antalya (n 6) 519.

³⁸ Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 554; İmre ve Erman (n 7) 486; Antalya (n 6) 458.

³⁹ Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 554.

⁴⁰ Dural ve Öz (n 1) 465; Oy birliği ilkesinin mutlak surette uygulanması, pratik ihtiyaçları karşılamayı engellemektedir. Bu nedenle mirasçıların aleyhine sonuçlar doğurabilir. Mirasın paylaşılmasına kadar mirasçı, miras payına dokunamaz ve bu durumda ekonomik yönden bazı sıkıntılara maruz kalabilir. Bu bağlamda kanun koyucu TMK m. 677 (EMK m. 612) ile miras payının devrini mümkün kılmıştır. Fikret Eren, ‘Miras Açıldıktan Sonra Miras Hissesinin Devri Sözleşmesi’, Prof. Dr. Tahsin Bekir Balta’ya Armağan (Sevinç Matbaası 1974) 131–132; Ayrıca TMK m. 677: “Terekenin tamamı veya bir kısmı üzerinde miras payının devri konusunda mirasçılar arasında yapılan sözleşmelerin geçerliliği yazılı şekle bağlıdır.

Bir mirasçının üçüncü kişiyle yapacağı böyle bir sözleşmenin geçerliliği, noterlikçe düzenlenmesine bağlıdır. Sözleşme bu kişiye paylaşmaya katılma yetkisi vermez; sadece paylaşma sonunda mirasçıya özgülenen payın kendisine verilmesini isteme hakkını sağlar.”. Mirasın paylaşılmasıyla ilgili sözleşmeler için bkz. Süleyman Sapanoğlu, *Miras Paylaşma ve Miras Payının Devri Sözleşmeleri* (Yetkin Yayınları 2011). Ayrıca bkz. “Tarafların iddiası ve mahkemenin kabulüne karşın mirasçılar arasında Türk Medeni Kanununun 646. maddesi anlamında ve mirasçıların tamamının katılımı ile yapılmış bir miras taksim sözleşmesinin varlığı kanıtlanmış değildir. Öyleyse taraflar arasındaki çekişme de Medeni Kanunun paylı mülkiyete ilişkin hükümlerinin uygulanacağı muhakkaktır.”, Y. 1. HD, E. 2004/8926, K. 2004/9670, T. 23.9.2004, KİBB, erişim tarihi: 23.09.2025.

⁴¹ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 365–366.

⁴² Mirasçılardan herhangi birisinin paylaşmaya yanaşmaması ve zorluk çıkarmasının eleştirisi için bkz. Cordula (n 19), 174 vd.

⁴³ TMK m. 640: “Birden çok mirasçı bulunması hâlinde, mirasın geçmesiyle birlikte paylaşmaya kadar, mirasçılar arasında terekedeki bütün hak ve borçları kapsayan bir ortaklık meydana gelir. Mirasçılar terekeye elbirliğiyle sahip olurlar ve sözleşme veya kanundan doğan temsil ya da yönetim yetkisi saklı kalmak üzere, terekeye ait bütün haklar üzerinde birlikte tasarruf ederler.”. Yargıtay vermiş olduğu bir kararında “Kadastro sırasında 106 ada 36 parsel sayılı 2006,78 m2 106 ada 37 parsel sayılı 1337,77 m2 yüzölçümündeki taşınmazlar irsen intikale, taksime ve zilyetliğe dayanılarak Hasan adına tespit edilmiştir. Birgül taşınmazların davalıya satan ile birlikte ortak miras bırakanlarından geldiğini ileri sürerek dava açmışlardır. Mahkemece davanın reddine, dava konusu parsellerin tespit gibi tescillerine karar verilmiş; hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava konusu taşınmazların davacı tarafın ortak miras bırakamı Gazi’ye ait olduğu, mahkemece toplanıp değerlendirilen delillerle belirlenmiştir. Davacı taraf taşınmazın ortak miras bırakan Gazi’ye ait olduğu, paylaşmadığını, tüm mirasçılar adına tescili gerektiğini öne sürerek dava

mirasçılarının haklarının korunması için önemlidir; ancak her bir mirasçının esasında bir nevi veto yetkisi bulunmaktadır⁴⁴. TMK m. 640/IV'te, bu hükmü karşılayan EMK m. 581'de ve ZGB Art. 602'de yer almayan bir düzenleme mevcuttur. İlgili düzenlemeye göre; terekedeki hakların korunmasını mirasçılardan her biri isteyebilir ve bu korumadan tüm mirasçılar faydalanabilir. Ancak mirasçının terekedeki hakların korunması saikiyle açtığı bir davanın kaybedilmesi hâlinde diğer mirasçılarının hak kaybına uğraması söz konusu olmaz. Bu düzenleme oybirliği ilkesinin bir istisnasını teşkil etmektedir. Alman Hukukunda TMK m. 640/IV düzenlemesine benzerlik içeren BGB Art. 2038/I'de ise; her mirasçıya, diğer mirasçılara karşı, düzenli yönetim için gerekli olan önlemlerin alınmasına katkıda bulunma yükümlülüğü yüklenmiştir. Ayrıca mirasın korunması için gerekli olan önlemleri her mirasçı diğer mirasçılarının katılımı olmadan alabilir. BGB'deki bu düzenlemede yer alan mirasçılarının iş birliğinde bulunma yükümlülüğü, TMK'da yer almamaktadır.

C. Paylaşma Türleri

Medeni Kanun, mirasın paylaşılmasına ilişkin kuralları belirlerken terekenin tümünün paylaşılmasını esas almıştır⁴⁵. Terekenin tamamının mirasçılar arasında paylaştırılmasıyla miras ortaklığının sona ermesi, tam taksim veya tam paylaşma olarak adlandırılmaktadır⁴⁶. Tam paylaşma hâlinde, mirasçılar arasında

açmıştır. Davalı taraf taşınmazları Gazi mirasçısı 5.4.996 tarihinde vefat ettiği belirlenen Mürteza'dan 16.11.1992, 9.3.994 günlü senetlerle satın aldıklarını savunmuşlardır. Asıl olan terekenin paylaşılmasını istemesidir. Somut olayda paylaşmayı davalı tarafın kanıtlaması gerekir. Gerçekten davalı tarafın dava konusu taşınmazları ortak miras bırakan Gazi'nin ölümünden sonra yöntemine uygun şekilde paylaştığını, satıcıları Mürteza'nın miras payına isabet ettiğini o nedenle satın aldıklarını kanıtlamaları gerekir. Yöntemine uygun bir paylaşmanın varlığından söz edilebilmesi için miras bırakanın ölüm gününden sonra tüm mirasçılarının bir araya gelerek terekeyi kendi aralarında pay etmeleri, her bir mirasçının kendi payına düşeni aldıktan sonra terekedeki diğer miras haklarından vazgeçmeleri koşuluna bağlıdır. Davalı taraf somut olayda paylaşmayı kanıtlamamıştır. Davalıların taşınmazlar üzerinde on yıl gibi bir süre zilyet olmaları başlı başına paylaşmanın kanıtı sayılamaz. Paylaşmanın varlığının diğer delillerle de desteklenmesi gerekir. Yargıtay uygulamasında bir insan ömrüne varan sürede, taşınmazda, paylaşmaya dayanan tarafın zilyet olması ve tespit gününe kadar taraflar arasında uyuşmazlık çıkmamış olması, bu olgu diğer başka delillerle de takviye edildiği takdirde paylaşmanın varlığı kabul edilmektedir. Öte yandan ortak miras bırakanın ölüm gününe göre terekesi iştirak halindedir. Mürteza'nın davalı tarafa yaptığı satışta bu nedenle geçersizdir. Mahkemece bu olgular dikkate alınarak davanın kabulüne, taşınmazların Gazi mirasçıları adına payları oranında tesciline karar verilmesi gerekirken, delillerin takdirinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsizdir.", demekle paylaşma yapılmadan bir mirasçının satış işlemini gerçekleştiremeyeceğini vurgulamıştır. Y. 7. HD, E. 2003/3725, K. 2004/236, T. 30.1.2004, KİBB, erişim tarihi: 19.04.2016.

⁴⁴ Cordula (n 19) 174.

⁴⁵ Dural ve Öz (n 1) 469.

⁴⁶ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 383–384; Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 46; Eren (n 5) 501; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 537; Yılmaz (n 13) 291.

ortaklığın devamını gerektirecek herhangi bir alacak veya hak kalmamaktadır⁴⁷. Türk Medeni Kanunu’nun 676. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “paylaşma sözleşmesiyle mirasçılar, tereke mallarının tamamı veya bir kısmı üzerindeki elbirliği mülkiyetinin miras payları oranında paylı mülkiyete dönüştürülmesini de kabul edebilirler.” hükmü, terekenin bir kısmının paylaşılmasının mümkün olduğunu göstermektedir⁴⁸. Bu düzenleme ilk bakışta yalnızca elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesini ifade eder görünse de, doktrinde irade özgürlüğü ilkesi dikkate alınarak bununla sınırlı olmadığı, fiilen terekenin bir kısmının da paylaşılabilirliği kabul edilmektedir⁴⁹. Miras ortaklığını tamamen sona erdirmeden yalnızca belirli değerlerin tasfiyesi sonucunu doğuran bu işleme kısmî paylaşma (kısmî taksim) denilmektedir⁵⁰.

Mirasçıların oy birliği ile anlaşmaları şartıyla kısmî paylaşma yapılabilir⁵¹. Doktrinde⁵² kısmî paylaşma; objektif kısmî paylaşma, subjektif kısmî paylaşma ve karma kısmî paylaşma olmak üzere üç başlık altında incelenmektedir. Objektif kısmî paylaşmada, terekeye dâhil bazı mal veya haklar paylaşılırken, diğerleri paylaşma dışında bırakılmaktadır⁵³. Paylaşılmayan değerler üzerinde miras ortaklığı ve buna bağlı olarak elbirliği mülkiyeti devam eder⁵⁴. Subjektif kısmî paylaşmada ise, mirasçılardan bir veya birkaçının payı kendilerine verilerek miras ortaklığından çıkarılmaları söz konusudur⁵⁵. Ortaklıktan çıkarılmayan mirasçılar arasında elbirliği mülkiyeti ilişkisi devam eder⁵⁶. Her ne kadar Türk Medeni Kanunu’nda açıkça düzenlenmemiş olsa da, doktrinde irade özgürlüğü ilkesi kapsamında bu paylaşma türünün mümkün olduğu kabul edilmektedir⁵⁷. Bu paylaşmada da oy birliği esastır; ancak bir mirasçı diğerlerini kısmî paylaşmaya zorlayamaz⁵⁸. Bununla birlikte, TMK m. 676/II çerçevesinde yapılan geçerli bir kısmî paylaşma sözleşmesine rağmen ifaya yanaşmayan mirasçılara karşı kısmî

⁴⁷ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 46.

⁴⁸ Hüseyin Hatemi, *Miras Hukuku* (5. Baskı Vedat Kitapçılık 2014) 145; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 537; İşgüzar, Demir ve Yılmaz (n 7) 178.

⁴⁹ Dural ve Öz (n 1) 470; İmre ve Erman (n 7) 465; Öztan (n 23) 471; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 537; Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 384; İşgüzar, Demir ve Yılmaz (n 7) 178; Yılmaz (n 13) 291.

⁵⁰ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 384; Eren (n 5) 501; Yılmaz (n 13) 291.

⁵¹ Antalya (n 6) 531.

⁵² Dural ve Öz (n 1) 470; Eren (n 5) 502; İmre ve Erman (n 7) 464; Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 385.

⁵³ Dural ve Öz (n 1) 470; Eren (n 5) 502.

⁵⁴ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 48; Eren (n 5) 502.

⁵⁵ Eren (n 5) 501; Antalya (n 6) 532; Yılmaz (n 13) 292.

⁵⁶ Dural ve Öz (n 1) 470.

⁵⁷ Eren (n 5) 501; İmre ve Erman (n 7) 465; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 537; Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 386; Yılmaz (n 13) 292.

⁵⁸ Dural ve Öz (n 1) 470; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 537.

paylaşma davası açılması mümkündür⁵⁹. Karma kısmî paylaşma ise hem objektif hem de sübjektif kısmî paylaşmanın bir arada uygulanmasıdır⁶⁰.

II. MİRASBIRAKANIN ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLA PAYLAŞMA KURALI KOYMASI

A. Hukukî Dayanağı

Mirasbıran, tasarruf özgürlüğü çerçevesinde ölüme bağlı tasarrufla mal-varlığının ölüm sonrası akıbetini serbestçe belirleyebilir⁶¹. Mirasbıran, özel bir sebep göstermeksizin –saklı pay kurallarına riayet etmek kaydıyla– kanunî mirasçılık düzeninden farklı paylaşma kuralları öngörmesi mümkündür⁶². Ölüme bağlı tasarruf yoluyla belirli kişilere kazandırmalar yapılabileceği gibi, paylaşmanın nasıl gerçekleştirileceği ve payların nasıl oluşturulacağı da kararlaştırılabilir⁶³. Ayrıca mirasbıran, koyduğu kuralların uygulanmasını temin amacıyla bir vasiyeti yerine getirme görevlisi atayabilir⁶⁴.

Mirasbıranın ölüme bağlı tasarrufla paylaşma kuralı koymasının hukuki dayanağı, TMK m. 647⁶⁵ hükmünde şu şekilde düzenlenmiştir: “Mirasbıran, ölüme bağlı tasarrufuyla paylaşmanın nasıl yapılacağı ve payların nasıl oluşturulacağı hakkında kurallar koyabilir. Bu kurallar, mirasbıran tarafından kastedilmemiş olan bir eşitsizlik hâlinde payların denkleştirilmesi olanağı saklı kalmak kaydıyla, mirasçılar için bağlayıcıdır. Aksini arzu ettiği tasarruftan anlaşılmadıkça, mirasbıranın tereke malını bir mirasçıya özgülemesi, vasiyet olmayıp sadece paylaşma kuralı sayılır.” Bu düzenleme, mirasbıranın ölüme bağlı tasarruf yapma özgürlüğünün bir yansımasıdır. Söz konusu özgürlük sayesinde mirasbıran, belirli tereke mallarını belirli mirasçılara özgüleyebilir veya paylaşma usulünü

⁵⁹ Dural ve Öz (n 1) 471.

⁶⁰ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 49; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 538; Yılmaz (n 13) 292.

⁶¹ Zarife Şenocak, ‘Mirasbıranın Paylaşma Kuralları’, *Prof. Dr. Ali Naim İnan’a Armağan* (Seçkin Yayınevi 2009) 601; Peter Breitschmid, Daniel Abt ve Julia Blattner, *Erbrecht, Art. 457-640 ZGB (CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht)* (Ru. Arnet ve Alexandra Jungo (ed.), 4. Auflage, Schulthess 2023), Meyer, ZGB Art. 608 N. 1.

⁶² Şenocak (n 61) 601; Köprülü (n 23) 402.

⁶³ Mirasbıran TMK m. 647’de kastedilen tasarrufun yanı sıra; yapacağı yüklemelerle, şartlı tasarrufuyla ya da olumsuz paylaşma kuralıyla da mirasın paylaşılmasına etki edebilir. Antalya (n 6) 455; Yüklemelerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Abdulkarim Yıldırım, *Türk Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart ve Mükellefiyetler* (Turhan Kitabevi 2004) 97.

⁶⁴ Vasiyeti yerine getirme görevlisi için bkz. Köksal Kocağa, *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi* (Yetkin Yayınları 2006); Halil Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi* (Filiz Kitabevi 2004) 176 vd.

⁶⁵ “EMK’nin “Müteveffanın Şartları” kenar başlığını taşıyan 587. maddesini karşılamaktadır. Türk Medeni Kanunun 647. maddesi kenar başlığı İsviçre Medeni Kanunu’nun 608. maddesine uygun olarak “Mirasbıranın Tasarrufu” şeklinde düzenlenmiştir.” İşgüzar (n 18) 134.

belirleyebilir⁶⁶. Bu çerçevede mirasbırakan, mirasçısının payına mahsuben hangi tereke malının özgülüneceğini belirlemektedir. Mirasçının payına mahsuben hangi değerleri alacağına ilişkin kuralın saf bir paylaşma kuralı sayılabilmesi için, mirasçılar arasında kasıtlı bir eşitsizlik yaratmaması gerekir⁶⁷. Bununla birlikte, mirasbırakan eşitsizlik oluşturmak istemese dahi fiilen böyle bir durum ortaya çıkarsa, miras payının denkleştirilmesi⁶⁸ yoluna başvurulur⁶⁹.

B. Mirasçılarının Malvarlığına Etkisi

Mirasbırakanın ölümüne bağlı tasarrufla koyduğu paylaşma kuralının mirasçılarının malvarlığına etkisi aynî değil, kişiseldir⁷⁰. Böyle bir kural, belirli bir malın belirli bir mirasçıya özgülüneceğini öngörür; ancak mirasçı bu malın mülkiyetini doğrudan iktisap etmez. Nitekim mirasçı, kendisine özgülünen taşınmazı paylaşma yapılmadan doğrudan kendi adına tescil ettiremez⁷¹. Yalnızca söz konusu malın kendisine devredilmesi konusunda diğer mirasçılara karşı ileri sürebileceği kişisel bir talep hakkına sahiptir⁷². Zira mirasın açılmasından paylaşmanın tamamlanmasına kadar geçen süreçte terekenin tüm değerleri üzerinde mirasçılar arasında elbirliği mülkiyeti ilişkisi devam eder. Bu nedenle, paylaşma kuralı

⁶⁶ Şenocak (n 61) 601.

⁶⁷ Şenocak (n 61) 605; Hatice Tolunay Ozanemre Yayla, *Mirasın Paylaşılması* (Turhan Kitabevi 2011) 74; Ozanemre Yayla, ‘§24. Mirasın Paylaşılması’ (n 13) 647–648.

⁶⁸ Burada bahsi geçen denkleştirme TMK m. 669 vd. düzenlenen denkleştirmeden farklıdır. TMK m. 669: “Yasal mirasçılar, mirasbırakandan miras paylarına mahsuben elde ettikleri sağlararası karşılıksız kazandırmaları, denkleştirmeyi sağlamak için terekeye geri vermekle birbirlerine karşı yükümlüdürler.

Mirasbırakanın çeyiz veya kuruluş sermayesi vermek ya da bir malvarlığını devretmek veya borçtan kurtarmak ve benzerleri gibi karşılık almaksızın altsoyuna yapmış olduğu kazandırmalar, aksi mirasbırakan tarafından açıkça belirtilmiş olmadıkça, denkleştirmeye tâbidir.” TMK m. 669 dikkate alındığında mirasbırakanın sağlığında yapılan karşılıksız kazandırmaların denkleştirilmesi söz konusudur. TMK m. 647/II’de ise mirasbırakanın koyduğu paylaşma kuralındaki eşitsizliğin ortaya çıkardığı kazandırmaların denkleştirilmesi söz konusudur. Bu bağlamda mirasbırakanın ölümüne bağlı tasarrufla koyduğu paylaşma kuralının ortaya çıkardığı eşitsizliğin denkleştirilmesini TMK m. 669 vd. düzenlenen denkleştirmeden ayırt etmek ve ona göre değerlendirme yapmak gerekir. Ozanemre Yayla, *Mirasın Paylaşılması* (n 67) 75; Breitschmid, Abt ve Blattner (n 61) Meyer, ZGB Art. 608 N. 2; Eggel ve Wolf (n 10) Wolf, ZGB Art. 608 N. 32; Ozanemre Yayla, ‘§24. Mirasın Paylaşılması’ (n 12) 648.

⁶⁹ İşgüzar (n 17) 134.

⁷⁰ Kocayusufoğlu (n 6) 703; Şenocak (n 61) 603; İmre ve Erman (n 7) 482; Ozanemre Yayla, *Mirasın Paylaşılması* (n 67) 79; Breitschmid, Abt ve Blattner (n 86) Meyer, ZGB Art. 608 N. 1; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 25; Jolanta Kren Kostkiewicz ve diğerleri, *ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (4. aktualisierte Auflage, Orell Füssli Verlag AG 2021) Häfliger, ZGB Art. 608 N. 6; Jahnel ve Herzog (n 14) 192; Benedikt Seiler, *Die erbrechtliche Ungültigkeit* (Schulthess Juristische Medien AG 2017) 158; Fabienne (n 8) 132; Benedikt Seiler, Dario Ammann ve Thomas Sutter-Somm, *Das Erbrecht - Die Ungültigkeit der Verfügungen - Art. 519-521 ZGB* (Stämpfli Verlag 2023) ZGB Art. 519 N. 168. BGE 108 II 278.

⁷¹ Ayiter ve Kılıçoğlu (n 23) 278; İnan, Ertaş ve Albaş (n 13) 570.

⁷² Kocayusufoğlu (n 6) 703; Şenocak (n 61) 603.

ile kendisine bir mal özgülenen mirasçının, bu mal üzerinde tek başına mülkiyet hakkı kazanabilmesi, ancak paylaşmanın gerçekleştirilmesi ve malın kanunda öngörülen esas ve usuller çerçevesinde kendisine verilmesiyle mümkündür⁷³.

C. Amacı

Türk Medeni Kanunu, terekenin mirasçılar arasında nasıl paylaşılacağına ilişkin birçok hüküm içermektedir. Ancak mirasçıların anlaşılamamaları hâlinde, hangi mirasçıya terekeden hangi değerlerin verileceğine dair açık bir yol gösterilmemesi, bu hükümlerin yeterince net olmadığı ve karmaşık bir biçimde kaleme alındığı yönünde doktrinde eleştirilere konu olmaktadır⁷⁴. İşte bu noktada mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla paylaşma kuralı koyması, ortaya çıkabilecek belirsizlikleri gidermeye hizmet eder.

Mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yoluyla paylaşma kuralı koymasındaki amaçlar, paylaşmanın mirasçılar arasında sorunsuz biçimde gerçekleşmesini sağlamak, ölümünden sonra malvarlığının akıbetini kendi iradesi doğrultusunda belirlemek ve belirli tereke mallarının satılmaksızın mirasçılar arasında paylaşılmasını temin etmek şeklinde ortaya çıkabilir⁷⁵. Bu hususta Şenocak, tereke malının satılmasının ne mirasbırakanın ne de mirasçıların arzusuna uygun olduğunu, dolayısıyla malın satılmadan paylaşılmasının tercih edilmesi gerektiğini ifade etmektedir⁷⁶. Kanaatimizce bu görüş isabetlidir. Bununla birlikte, terekede yalnızca tek bir mal bulunuyor ve birden fazla mirasçı varsa, bu malın satılması zorunlu olabilir. Ancak terekenin birden fazla unsurdan oluştuğu durumda, mirasbırakan belirli malların satılmasını engellemek için paylaşma kuralı koyabilir ve böylelikle söz konusu terekeye dahil olan mallarının doğrudan üçüncü kişilerin eline geçmesini önleyebilir. Paylaşma süreci tamamlandığında ise, miras payını devralan mirasçı mülkiyet hakkının sağladığı yetkiye dayanarak kendisine özgülenen malvarlığı değerini satabilir veya paraya çevirebilir. Bu çerçevede, mülkiyeti herhangi bir koşul veya yüklemeye bağlı olmaksızın iktisap eden mirasçı bakımından, mirasbırakanın bir malın satışını süresiz olarak engellemesi mümkün değildir.

D. Özellikleri

1. Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruf Olması

Maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar, şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufların içeriğini, orada açıklanan arzuları ve emirleri ifade eder⁷⁷. Mirasbırakanın

⁷³ Kocayusufpaşaoğlu (n 6) 703; Şenocak (n 61) 603.

⁷⁴ Ozanemre Yayla, *Mirasın Paylaşılması* (n 67) 80.

⁷⁵ Şenocak (n 61) 602; Ozanemre Yayla, *Mirasın Paylaşılması* (n 67) 81; Kostkiewicz ve diğerleri (n 70) Häfliger, ZGB Art. 608 N. 2.

⁷⁶ Şenocak (n 61) 602.

⁷⁷ Dural ve Öz (n 1) 55; Mustafa Dural, *Miras Sözleşmeleri (İsviçre, Almanya ve Avusturya Hukuklarıyla Karşılaştırmalı Olarak)* (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 2689 Hukuk Fakültesi No: 605

paylaşma kuralları koyması da bu kapsamda değerlendirilir⁷⁸. Bu tür tasarruflar doğurdıkları etkiye göre; tereke üzerinde doğrudan etki yaparak miras payının oran ve miktarını belirleyen ve ilgili mirasçıya kazandırma sağlayan tasarruflar (örneğin mirasçı ataması, belirli mal vasiyeti, mirastan çıkarma) ve mirasbırakanın emirlerinin yerine getirilmesine yönelik tasarruflar (örneğin vasiyeti yerine getirme görevlisi atanması) şeklinde iki grupta toplanabilir⁷⁹. Paylaşma kuralları, terekeyi ilgilendiren ölüme bağlı tasarruflardan olmakla birlikte miras paylarının oran ve miktarını değiştirmez; yalnızca payların nasıl oluşturulacağına ve hangi malvarlığı unsurlarının hangi mirasçıya özgüleneceğine dair hükümler içerir⁸⁰.

2. Gerçek Anlamda Paylaşma Kuralı Olması

Mirasbırakanın paylaşma kuralları, mirasçılardan kimin ne alacağını doğrudan belirlediğinden gerçek anlamda paylaşma kuralı sayılır⁸¹. Bu kuralların kaynağı her zaman mirasbırakanın iradesi değildir; kimi zaman doğrudan kanundur. Örneğin, aile konutu ve ev eşyasının özgülenmesine ilişkin TMK m. 652⁸², mirasbırakanın bir mirasçıdaki alacağının payına mahsup edilmesine dair TMK m. 654⁸³, rehnedilmiş tereke mallarına ilişkin TMK m. 655⁸⁴ ve tarımsal işletmele-

1980) 103; İlhan Öztrak, *Tek Taraflı Ölüme Bağlı Tasarruflardan Rücu ve Vasiyetnamenin Ziyai* (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 170-152 1964) 9.

⁷⁸ “Maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflara; mirasçı atanması, vasiyet, yedek ya da art mirasçı atama, koşullu (şart) ve yüküleme(mükellefiyet), mirastan çıkarma, paylaşma kuralları, vasiyeti yerine getirme görevlisi(vasiyeti tenfiz memuru) atama, vakıf kurma, mirastan feragat başlıca örneklerdir.”, Dural ve Öz (n 1) 137.

⁷⁹ Dural ve Öz (n 1) 138.

⁸⁰ Şenocak (n 61) 604; aynı yönde: 130-131 Fabienne (n 8).

⁸¹ Şenocak (n 61) 604.

⁸² TMK m. 652: “Eşlerden birinin ölümü hâlinde tereke malları arasında ev eşyası veya eşlerin birlikte yaşadıkları konut varsa; sağ kalan eş, bunlar üzerinde kendisine miras hakkına mahsuben mülkiyet hakkı tanınmasını isteyebilir.

Haklı sebeplerin varlığı hâlinde, sağ kalan eşin veya mirasbırakanın diğer yasal mirasçılarından birinin istemi üzerine, mülkiyet yerine intifa veya oturma hakkı tanınmasına da karar verilebilir. Mirasbırakanın bir meslek veya sanat icra ettiği ve altsoyundan birinin aynı meslek ve sanatı icra etmesi için gerekli olan bölümlerde, sağ kalan eş bu hakları kullanamaz. Tarımsal taşınmazlara ilişkin miras hukuku hükümleri saklıdır.”, ilgili Yargıtay Kararı için bkz.: “Dava, taşınmazın miras payına karşılık özgülenmesi istemine ilişkindir. TMK’nın 652. maddesi gereğince aile konutu ve ev eşyasının sağ kalan eşe özgülenmesinde öncelikle mülkiyet hakkının tanınması istenebilecek olup, mülkiyet yerine intifa veya oturma hakkı tanınması ancak haklı bir sebebin bulunduğu kanıtlanması halinde mümkündür. Davacı, çekişme konusu taşınmazın mülkiyetini, bedelini karşılayamayacağı için intifa veya oturma hakkı tanınmasını istemiş, TMK’nın 652/2 maddesi uyarınca başkaca bir neden ileri sürmemiştir. Bu nedenle, davacı vekilinin duruşmada sözünü ettiği davacının malik olduğu taşınmaz ile mevcut malvarlığı araştırılarak intifa veya oturma hakkı tanınması için haklı bir nedenin bulunup bulunmadığı değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmelidir.”, Y. 14. HD., E. 2015/2814, K. 2015/10100, T. 10.11.2015, KİBB, erişim tarihi: 18.04.2016.

⁸³ TMK m. 654: “Mirasbırakanın bir mirasçıdaki alacağı, paylaşma sırasında o mirasçının payına mahsup edilir.” .

⁸⁴ TMK m. 655: “Paylaşmada kendisine mirasbırakanın borçları için rehnedilmiş bir tereke malı düşen mirasçı, o malın güvence altına aldığı borcu üstlenmiş olur.” .

rin özgülenmesine dair düzenlemeler⁸⁵ kanunî paylaşma kurallarına örnektir. Bu hükümler, kural olarak emredici değildir; mirasbırakan bunlardan farklı içerikte ölüme bağlı tasarruflar öngörebilir⁸⁶. Ancak tarımsal işletmelere ilişkin hükümler emredici⁸⁷ niteliktedir⁸⁸.

⁸⁵ Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tarımsal işletmelerin özgülenmesi ile ilgili TMK m. 659-668 hükümleri 6537 sayılı Kanun m. 9 hükmü ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır: “22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 659 uncu, 660 ıncı, 661 inci, 662 nci, 663 üncü, 664 üncü, 665 inci, 666 ncı, 667 nci ve 668 inci maddeleri ile 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.”, www.resmigazete.gov.tr, erişim tarihi: 24.04.2016. Ayrıca bkz. 6537 sayılı Kanun Geçici Madde 5: “GEÇİCİ MADDE 5 – Bu maddenin yayımı tarihinde mirasçılar arasında henüz paylaşımı yapılmamış tarımsal arazilerin devir işlemleri, bu maddeyi ihdas eden Kanundan önceki kanun hükümlerine göre tamamlanır. Bu maddenin yayımı tarihinden önce tarımsal arazilerin paylaşımına ilişkin olarak açılmış ve hâlen devam etmekte olan davalarda, bu maddeyi ihdas eden Kanundan önceki kanun hükümleri uygulanır.

Bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde birinci fıkraya göre yapılacak devir işlemleri harçlardan müstesnadır. Bu süre Bakanlar Kurulu tarafından iki yıl uzatılabilir.”, www.resmigazete.gov.tr, erişim tarihi: 24.04.2016. Bu düzenlemeyle birlikte, ilgili kanunun ne zaman uygulanacağını belirtmektedir. Bu düzenlemeye göre Kanunun yayımı tarihi olan 15.05.2014 tarihinden önce açılmış miraslarda, henüz paylaşım yapılmamışsa; bu tarihten sonra TMK m. 659-668 uygulama alanı bulur. Aynı tarihten önce açılmış ve devam etmekte olan davalar için de TMK m. 659-668 uygulanır. Bu tarihten sonra açılan davalarda mutlak surette bu kanun (yeni sistem) uygulanır. Tarımsal işletmelerin paylaşılması, ülke ekonomisinde tarımın önemi olan ülkelerde önemini korumaktadır. Tarımsal işletmelerin bölünmesi, bu işletmelerden yeterince faydalanılamaması sonucunu doğurabileceği gibi, ehil olmayan kişilerin elinde de tarım arazileri önemini kaybedebilir. Bu ve buna benzer nedenlerle 6537 sayılı Kanun tarımsal arazilerin bölünmesinin sınırlarını emredici kurallarla belirlemiştir. Bu bağlamda söz konusu Kanun, tarımsal arazilerin bölünmesini emredici hükümlerle belirlerken “asgari tarımsal arazi büyüklüğü” ve “yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğü” olmak üzere iki ayrı limit tayin etmiştir. Ayrıca eğer varsa “yan sanayi işletmeleriyle” birlikte bölünmelerini de engelleyen emredici kuralları getirmiştir. Dural ve Öz (n 1) 508; Ahmet M Kılıçoğlu, *Medeni Kanun*’umuzun Aile-Miras ve Eşya Hukuku’nda Getirdiği Yenilikler (3. Baskı Turhan Kitabevi 2014) 362; Ayan (n 2) 385-386.

⁸⁶ Şenocak (n 61) 604.

⁸⁷ Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 541–542.

⁸⁸ 5403 sayılı Kanun m. 8/F: “Yeter gelirli tarımsal arazi mülkiyetinin kendisine devredilmesini isteyen ve buna ehil tek mirasçı olduğu anlaşılan mirasçının bu konudaki istem hakkı, ölüme bağlı tasarrufla ortadan kaldırılamaz. Mirastan çıkarma, mirastan yoksunluk ve mirastan feragat hâlleri saklıdır.

Birden çok mirasçıda devir koşullarının bulunması hâlinde, kendisine devir yapılacak mirasçı ölüme bağlı tasarrufla belirlenebilir. Belirlenen bu mirasçıya itiraz edilmesi durumunda, ehil mirasçı sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenir.”, www.mevzuat.gov.tr, erişim tarihi: 25.04.2016. Bu düzenleme gösterir ki; kural olarak ölüme bağlı tasarrufla, ehil mirasçının istem hakkının ortadan kaldırılamaz. Mirastan feragat ve mirastan yoksunluk hâlleri ise istisnadır. O hâlde, mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufla –mirastan feragat ve mirastan yoksunluk hâlleri saklı kalmak kaydıyla– tarımsal işletmesini ehil olan tek mirasçı haricinde başka birine özgüleyemez. Çünkü bu hüküm emredicidir. Ayrıca bkz. Özlem Sarı Fidan, *Miras Ortaklığı* (Adalet Yayınevi 2016) 117 vd.

3. Saklı Pay Kurallarını İhlal Edememesi

Mirasbırakan, paylaşma kuralıyla belirli bir malvarlığı değerini hem kanunî hem de atanmış mirasçıya özgüleyebilir⁸⁹. TMK m. 647’den de bu husus anlaşılmaktadır⁹⁰. Ancak paylaşma kuralları mirasçının payına mahsuben konulduğu için saklı payları ihlal etmemelidir⁹¹. Bununla birlikte, paylaşım mirasçılar arasında fiilî bir eşitsizliğe yol açarsa, TMK m. 647/II uyarınca denkleştirme yoluna gidilir. Saklı pay, kanunda güvence altına alınmış olup, bu sınırlar dışındaki tasarruflar mirasbırakanın serbestçe belirleyebileceği alana girer. Dolayısıyla mirasçıların tasarruf nisabına itiraz etme imkânı bulunmaz. Bununla birlikte, mirasbırakan tek bir ölüme bağlı tasarrufla hem mirasçı ataması hem de paylaşma kuralı koyabilir. Bu durumda saklı pay ihlali yalnızca mirasçı ataması yönünden söz konusu olur. Paylaşma kuralları ise saklı payı ihlal edemez⁹². Örneğin⁹³, mirasbırakan M, vasiyetname ile terekesinin ¾’ü için A’yı mirasçı atamış ve ayrıca A’ya yasal miras payına mahsuben 9.000.000 TL değerindeki villasını bırakmıştır. Tek mirasçısı olan oğlu B’ye ise terekeden ¼ oranında pay bırakmıştır. Terekenin toplam değeri 12.000.000 TL olduğunda, A’ya yapılan mirasçı ataması B’nin saklı payını 3.000.000 TL ihlal etmektedir. Bu durumda B’nin açacağı tenkis davası sonucunda, A lehine yapılan mirasçı atama tasarrufu saklı paya uygun hâle getirilir. Sonuçta villa yine A’ya özgülenir; ancak A, bu özgüleme karşılığında B’ye 3.000.000 TL bedel ödemekle yükümlü olur.

4. Paylaşmada Eşitlik İlkesine Etkisi

Paylaşma kuralı belirli bir tereke unsurunu belirli bir mirasçıya özgülediğinden, ilgili mirasçıya fiilî bir ayrıcalık sağlar⁹⁴. Bu nedenle kural olarak eşitlik ilkesine bir istisna teşkil eder⁹⁵. Bununla birlikte, mirasbırakanın koyduğu paylaşma kuralı eşitlik ilkesine uygun da olabilir.

5. Paylaşmada Mirasçıların İrade Özgürlüğüne Etkisi

TMK m. 646/II, mirasçıların paylaşmanın nasıl yapılacağını serbestçe kararlaştırabileceklerini hüküm altına alırken; TMK m. 647/II, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla koyduğu paylaşma kurallarının mirasçılar için bağlayıcı olduğunu

⁸⁹ Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 10; Seiler (n 70) 157.

⁹⁰ Şenocak (n 61) 605.

⁹¹ Yılmaz (n 13) 295; Jahnel ve Herzog (n 14) 195; Elif Bolat Türkdogan, *Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerde Aldatma* (Adalet Yayınevi 2024) 54.

⁹² Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 40; Sara Zahner, ‘Der Aktionärsbindungsvertrag Und Das Erbrecht’ [2024] Zeitschrift für Erbrecht 183, 183; Aline Mata ve Thomas Weibel, *Die Erbteilung* (SwissLex 2020) 27.

⁹³ Şenocak (n 61) 606.

⁹⁴ Şenocak (n 61) 606.

⁹⁵ Aral (n 12) 50; Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 32; Şenocak (n 61) 606.

belirtmektedir⁹⁶. Bu durum, ilk bakışta söz konusu kuralların emredici nitelikte olduğu izlenimi doğurabilir. Ancak bu kurallar emredici değil, tamamlayıcı niteliktedir. Zira mirasçılar oy birliği ile anlaşarak mirasbırakanın paylaşma kurallarını bertaraf edebilirler⁹⁷. Vasiyeti yerine getirme görevlisi atanması da bu sonucu değiştirmez⁹⁸.

E. Paylaşma Kuralı Karinesi

Mirasbırakanın, birbirine benzeyen ancak sonuçları bakımından farklılık arz eden ölüme bağlı tasarruflardan hangisini tercih ettiği, çoğu zaman tasarruf metnindeki belirsiz ifadeler nedeniyle anlaşılammamaktadır⁹⁹. Kanun koyucu, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufundaki belirsizlikler karşısında paylaşma kuralı lehine yorum yapılması gerektiğini kanunî karineyle açıkça ortaya koymuştur¹⁰⁰. Nitekim TMK m. 647/III, mirasbırakanın tereke malını bir mirasçıya özgülemesinin, aksi açıkça anlaşılmadıkça vasiyet değil, paylaşma kuralı sayılacağını düzenlemektedir¹⁰¹. Benzer şekilde, yasal mirasçılara özgü olarak getirilen TMK m. 560/II'de, mirasçılarının paylarına ilişkin tasarruflarda mirasbırakanın farklı bir iradesi anlaşılmadıkça söz konusu kuralların yalnızca paylaşma kuralı olarak nitelendirileceği hükme bağlanmıştır¹⁰². Bu düzenlemeler, kanun koyucunun, belirsizlik hâllerinde yorumun paylaşma kuralı lehine yapılması gerektiği yönündeki iradesini ortaya koymaktadır. Mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufunda hangi hukuki kurumun kastedildiği açıkça anlaşılamıyorsa, yorum yapılması gerekir; ancak yorum da sonuç vermezse, kanundaki karine uygulanır.

Mirasbırakanın paylaşma kuralı koyup koymadığının tespiti için, yapılan tasarrufun mirasçıya miras payı dışında ek bir kazandırma sağlayıp sağlamadığına bakılmalıdır¹⁰³. Eğer mirasçı, hem kendi yasal payını hem de buna ek olarak tasarruf konusu tereke değerini elde edecek şekilde bir düzenlemeden yararlanıyorsa,

⁹⁶ Cordula (n 19) 193.

⁹⁷ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 40; Antalya (n 6) 456; İnan, Ertaş ve Albaş (n 13) 554; İmre ve Erman (n 7) 492; Şenocak (n 61) 607; Annina Meyer-Vögeli, *Möglichkeiten und Grenzen von fair division im schweizerischen Erbrecht* (Schulthess Juristische Medien AG 2019) 191.

⁹⁸ Kocayusufoğlu (n 6) 704; Dural ve Öz (n 1) 471; Şenocak (n 61) 607; Antalya (n 6) 517; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 29; Cem Akbıyık, *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi* (XII Levha Yayınları 2012) 129; aksi yönde: Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (n 5) 378; Yılmaz (n 13) 297.

⁹⁹ Mehmet Serkan Ergüne, *Vasiyetnamenin Yorumu* (XII Levha Yayınları 2011) 612; Breitschmid ve diğerleri (n 10) 89.

¹⁰⁰ Bu karinede, kanun koyucu tercihini mirasın paylaşılmasındaki eşitlik ilkesinden yana kullanmıştır Şenocak (n 61) 613; İnan, Ertaş ve Albaş (n 13) 554; Mata ve Weibel (n 92) 28.

¹⁰¹ İnan, Ertaş ve Albaş (n 13) 232; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 69; İmre ve Erman (n 7) 481; Jahnel ve Herzog (n 14) 196.

¹⁰² Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 12.

¹⁰³ Ergüne (n 99) 213; Şenocak (n 61) 613.

söz konusu tasarruf ön vasiyet (mirasçı lehine vasiyet¹⁰⁴) niteliğindedir¹⁰⁵. Buna karşılık, yalnızca belirli bir değer miras payına mahsup edilmesi söz konusu ise, bu tasarruf paylaşma kuralı olarak kabul edilir¹⁰⁶. Bu durumda mirasçı, payına düşen oran kapsamında özgülenen tereke malını talep etme hakkına sahiptir.

Ölüme bağlı tasarrufun metni dışında, mirasbırakanın yazılı veya sözlü beyanları, hukukçu olup olmadığı, mirasçıya özgülenen malın değeri, ilgili mirasçının mirasbırakana yakınlık derecesi ve diğer mirasçılarla ilişkileri gibi dışsal olgular da değerlendirmeye alınmalı ve mirasbırakanın gerçek iradesi¹⁰⁷ tespit edilmelidir¹⁰⁸. Örneğin¹⁰⁹, tasarruf metninde “hayatım boyunca gösterdiği hizmetlerin karşılığı olarak Kadıköy’deki dairemi kızım Z’ye bırakıyorum” veya “kazandırmayı elde eden kızım kimseye hesap vermek zorunda değildir” ya da “arabam oğlum M’ye kalsın, diğer mallarım mirasçılarım arasında eşit paylaşılsın” gibi beyanlar, mirasçıya ek bir kazandırma yapıldığına işaret eder. Aynı şekilde, mirasçıya özgülenen malın değerinin düşük olması da ön vasiyetin varlığını gösteren bir emare olarak kabul edilmektedir¹¹⁰.

F. Mirasbırakanın Paylaşma Kurallarının Denkleştirilmesi

Mirasbırakanın koyduğu paylaşma kurallarının, mirasbırakan tarafından kastedilmeyen bir eşitsizlik doğması hâlinde denkleştirme imkânı saklı kalmak kaydıyla mirasçılar açısından bağlayıcı olduğu TMK m. 647/II’de hükme bağlanmaktadır. Böylece paylaşma kuralının mirasçılar arasında sebep olduğu denge-sizlikler, denkleştirme yoluyla giderilmektedir¹¹¹. Bu denkleştirme, TMK m.

¹⁰⁴ Hatice Tolunay Ozanemre Yayla, ‘Ön Vasiyet (Mirasçı Lehine Vasiyet) Kavramı, Ön Vasiyetin Unsurları ve Özellikleri’ [2017] Ankara Barosu Dergisi 99, 108-109-110.

¹⁰⁵ Ergüne (n 99) 213; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 152; Yılmaz (n 13) 69; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 11; Kostkiewicz ve diğerleri (n 70) Häfliger, ZGB Art. 608 N. 9; Ozanemre Yayla, ‘§24. Mirasın Paylaşılması’ (n 12) 648.

¹⁰⁶ Ergüne (n 99) 213.

¹⁰⁷ Breitschmid, Abt ve Blattner (n 61) Meyer, ZGB Art. 608 N.3.

¹⁰⁸ Şenocak (n 61) 613; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 38.

¹⁰⁹ Ergüne (n 99) 214.

¹¹⁰ Ergüne (n 99) 214; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 39.

¹¹¹ Kocayusufoğlu (n 5) 703; Ozanemre Yayla (n 67) 157; Yargıtay paylaşma kurallarıyla ilgili vermiş olduğu kararlarında ısrarla “denkleştirme” kavramı yerine “tenkis” kavramını kullanmaktadır. Bkz. “Dava, mirasbırakanın yasal mirasçıları lehine ölüme bağlı ve sağlararası tasarrufla yaptığı kazandırmaların tenkisi isteğine ilişkindir.

Saklı payların karşılığını alamayan mirasçılar, mirasbırakanın tasarruf edebileceği kısmı aşan tasarruflarının tenkisini isteyebilirler. (TMK. md. 560/1)

Yasal mirasçıların paylarına ilişkin olarak tasarrufla yer alan kurallar, mirasbırakanın arzusunun başka türlü olduğu tasarrufla anlaşılmadıkça, sadece paylaşma kuralı sayılır. (TMK. md.560/2) Mirasbırakan ölüme bağlı tasarrufla paylaşmanın nasıl yapılacağı ve payların nasıl oluşturulacağı hakkında kurallar koyabilir. (TMK. md. 647/1) Bu kurallar, mirasbırakan tarafından kast edilmemiş olan bir eşitsizlik halinde payların denkleştirilmesi olanağı saklı kalmak kaydıyla mirasçılar için bağlayıcıdır. (TMK. md.647/2) Açıklanan hükümler gereğince; mirasbırakanın, vasiyetname ile yasal

669 vd.'de düzenlenen ve mirasbırakanın sağlığında yaptığı karşılıksız kazandırmaların denkleştirilmesini öngören kurallardan ayrılır¹¹². Burada söz konusu olan, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufuyla koyduğu paylaşma kuralının doğurduğu eşitsizliğin giderilmesidir. Örneğin, net tereke değeri 2.000.000 TL olan bir terekede mirasbırakan, yasal payı 1.500.000 TL olan kızına 1.700.000 TL değerinde bir taşınmaz özgülemişse, mirasbırakanın kızı 200.000 TL fazla değer elde etmiş sayılır ve bu miktar denkleştirme konusu olur. Denkleştirme yapılması için mutlaka bir eşitsizliğin ortaya çıkması gerekir. Eğer özgülenen değer; miras payıyla eşit veya daha azsa, denkleştirme gündeme gelmez; mirasçı eksik kalan kısım için mirasın paylaşılmasına katılır.

G. Mirasbırakanın Paylaşma Kurallarının Bağlayıcılığı

Mirasbırakanın koyduğu paylaşma kurallarının, mirasbırakan tarafından kas-tedilmemiş bir eşitsizlik hâlinde payların denkleştirilmesi imkânı saklı kalmak suretiyle, mirasçılar açısından bağlayıcı olduğu TMK m. 647/II'yle hükme bağlanmaktadır¹¹³. Paylaşma kuralının bağlayıcılığı iki yönden değerlendirilmelidir¹¹⁴. İlk olarak, paylaşma kuralıyla belirli bir tereke değeri kendisine özgülenen mirasçı, bu hakkını diğer mirasçılara karşı ileri sürebilir. İkinci olarak, her mirasçı, gerek paylaşma kuralı kendisine yönelik olsun gerekse diğer mirasçılara ilişkin bulunsun, paylaşmanın bu kurala uygun şekilde gerçekleştirilmesini talep edebilir¹¹⁵. Dolayısıyla paylaşma kuralı mirasçılara, bir yandan talep hakkı tanırken, diğer yandan da bu kurala riayet etme yükümlülüğü yüklemektedir. Ne var ki, paylaşma kuralının bağlayıcılığı mutlak değildir. Mirasçılar oy birliği ile adi yazılı şekilde¹¹⁶ yapacakları bir paylaşma sözleşmesiyle mirasbırakanın koyduğu

mirasçıları yararına kazandırmada bulunması halinde mirasçıları arasında eşitsizlik yaratılması durumunda bu nitelikteki tasarrufun tenkisi mümkündür.", Yarg. 2. HD., E. 2007/16038, K. 2009/1053, T. 29.1.2009; aynı yönde bkz. Yarg. 2. HD., E. 2005/15954, K. 2005/13938, T. 11.10.2005, KİBB, erişim tarihi: 19.04.2016. bahsi geçen konuda 669 vd. maddelerindeki denkleştirmeden, paylaşma kuralının denkleştirilmesinin farklı olduğuna değinilmektedir. *"Tenkis davası, kural olarak saklı paylı mirasçıların ve istisnaen de saklı paylı mirasçıların alacaklılarının, hâkimden mirasbırakanın tasarruf oranını aşan kazandırmalarının bu oranda etkisizleştirilmesini talep ettikleri davadır."*, Dural ve Öz (n 1) 276. Tenkis davası, saklı payın ihlali durumunda açılacak bir davadır. Paylaşma kuralının denkleştirilmesi talebi ise, tüm mirasçılar için geçerli bir kuraldır. Ayrıca paylaşma kuralı saklı payı ihlal etmese de denkleştirilmelidir. Kanaatimizce Yargıtay paylaşma kuralıyla ilgili alacağı kararlarında bu ayrımı dikkate almalıdır.

¹¹² Her iki denkleştirme kuralı eşitlik ilkesine dayansa da aralarında farklılıklar mevcuttur. TMK m. 669 vd. anlamında denkleştirme kuralı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Gamze Turan Başara, *Miras Hukukunda Denkleştirme* (Turhan Kitabevi 2013).

¹¹³ Eren (n 5) 508; İmre ve Erman (n 7) 482; Antalya (n 6) 517; Şenocak (n 61) 614; Yılmaz (n 13) 295; Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 27; Jahnle ve Herzog (n 14) 192.

¹¹⁴ Şenocak (n 61) 614.

¹¹⁵ Fabienne (n 8) 130.

¹¹⁶ Eren (n 5) 515; Eren ve Yücer Aktürk (n 5) 611; Antalya (n 6) 533; Yılmaz (n 13) 312.

paylaşma kuralını bertaraf edebilirler¹¹⁷. Böyle bir sözleşme yapılmadığı takdirde ise mirasbırakanın koyduğu paylaşma kuralları, hem vasiyeti yerine getirme görevlisini hem de dava hâlinde hâkimi bağlar¹¹⁸. Bu çerçevede, mirasbırakanın paylaşma kuralları, tamamlayıcı nitelikteki yasal paylaşma kurallarının önüne geçmektedir. Ancak mirasçılar oy birliğiyle anlaşarak kanundaki paylaşma kurallarının uygulanmasını da tercih edebilir. Ayrıca mirasbırakan mirasçılarla sağlığında miras sözleşmesi yaparak ya da ölüme bağlı tasarruflarla yüklemekle imkânından faydalanarak paylaşma kurallarının uygulanmasını sağlayabilir¹¹⁹. Öte yandan, mirasçının kendisine özgülenen değeri talep edip etmemesi de belirleyicidir. Eğer mirasçı, paylaşma kuralından doğan talep hakkını ileri sürmezse, diğer mirasçılar onu bu kurala uymaya zorlayamaz. Buna karşılık mirasçı söz konusu talep hakkını kullanırsa, diğer mirasçılar paylaşmanın bu kurala uygun şekilde yapılmasını sağlamakla yükümlüdür¹²⁰. Mirasbırakanın paylaşma kuralını aynı zamanda yükümlülük doğuracak biçimde düzenlemiş olması hâlinde ise, bu yükümlülük yalnızca ilgili mirasçıyı değil, tüm mirasçıları bağlar.

Paylaşma kurallarının bağlayıcılığı ile mirasçıların irade özgürlüğü arasındaki sınırların belirlenmesi gerekir. TMK m. 646/II uyarınca, aksine düzenleme olmadıkça mirasçılar paylaşmanın nasıl yapılacağını serbestçe kararlaştırabilirler. Daha önce de ifade edildiği üzere, mirasbırakanın koyduğu paylaşma kuralları emredici nitelik taşımamakta, mirasçılar oy birliğiyle yapacakları bir anlaşma ile bu kuralları bertaraf edebilmektedir¹²¹. Böyle bir anlaşma yapılmadıkça mirasçılar, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla koyduğu paylaşma kurallarına uymak zorundadır.

Mirasçıların kendi aralarında anlaşma sağlayabilmesi için oybirliği ilkesinin katı bir şekilde uygulanması birtakım sakıncalar doğurabilir. Nitekim miras ortaklığında çoğunluk tarafından kabul edilen bir paylaşım düzeni, tek bir mirasçının¹²² ya da azınlıkta kalan mirasçıların karşı çıkması nedeniyle hayata geçirilemeyebilir. Bu durum, mirasın paylaşılması gerektiği hususunda mirasçılar arasında görüş birliği bulunsa dahi, paylaşımın nasıl yapılacağı konusunda uyuşmazlıkların ortaya çıkmasına yol açabilir. Dolayısıyla oybirliği sağlanamadığı hâllerde, miras ortaklığının tasfiyesi süreci önemli ölçüde tıkanabilmektedir. Özellikle tek bir mirasçının dahi, çoğunluğun arzusu hilafına hareket ederek paylaşma kuralı konusunda uzlaşmamasının çözümünde fayda vardır. Mevcut yasal düzenlemeler dikkate alındığında mirasçıların sahip olduğu bir nevi veto yetkisinin kötüye

¹¹⁷ Eggel ve Wolf (n 9) Wolf, ZGB Art. 608 N. 28; Cordula (n 19) 193; Meyer-Vögeli (n 97) 191. BGE 137 III 14, BGE 97 II 11.

¹¹⁸ Dural ve Öz (n 1) 477; Kostkiewicz ve diğerleri (n 70) Häfliger, ZGB Art. 608 N. 7.

¹¹⁹ Meyer-Vögeli (n 97) 197; Breitschmid ve diğerleri (n 61) 87.

¹²⁰ Şenocak (n 61) 615; Meyer-Vögeli (n 97) 192.

¹²¹ Şenocak (n 61) 616.

¹²² Bu meseleyle ilgili olarak kara koyun metaforu için bkz. Cordula (n 19).

kullanılması ihtimalinin dikkate alınması ve somut olaya göre hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanması meseleyi çözebilir. Mirasçılar arasında anlaşma sağlanamadığı takdirde oybirliği ilkesini bertaraf edebilecek başka bir yöntem olarak TMK m. 650/II hükmü devreye sokulabilir: “Anlaşma olmazsa, mirasçılardan her biri, payların oluşturulmasını sulh mahkemesinden isteyebilir. Payların oluşturulmasında hâkim, yerel âdetleri, mirasçıların kişisel durumlarını ve çoğunluğun arzusunu göz önünde bulundurur.” Anılan düzenleme uyarınca, paylaşmanın sağlanamaması hâlinde mirasçılar sulh mahkemesine başvurarak hâkimin müdahalesini talep edebilir¹²³. Mirasçıların başvuruda bulunması hâlinde, hâkimin alacağı karar mirasçıların oybirliğiyle karar almasına gerek olmaksızın sonuç doğurur. Bu durumda oybirliği ilkesinin sakıncası giderilebilir. Ancak bu çözüm yönteminde; yalnızca bir mirasçının çoğunluğun görüşüne uymaması nedeniyle, hiçbir mirasçının istemediği bir paylaşım modeliyle karşılaşmak ihtimali doğmaktadır. Miras ortaklığında, ortaklığa konu mallar üzerinde olağanüstü yönetim ve tasarruf işleri için oybirliği ilkesinin cari olması gerekse de, paylaşımın yapılmasında emredici hükümlere, paylaşmaya egemen olan ilkelere ve miras payına bir müdahale gerçekleşmediği hâlde oybirliği ilkesinin katı bir şekilde uygulanması yerine Kanun’da farklı bir çözüm yönteminin belirlenmesi mirasın paylaşılmasındaki sorunları azaltabilir. Hakkın kötüye kullanılması yasağının gündeme gelmesi için ortada bir çekişmenin olması gerekir. Halbuki uyuşmazlık doğmadan da bir çözüm üretilebilir. O halde oybirliği ilkesinin sakıncalarını gidermek için paylı mülkiyet modelinin benimsenmesi, nitelikli çoğunluk aranması ya da BGB Art. 2038/T’de yer alan iş birliği yükümlülüğünün getirilmesi gibi yeni kanuni düzenlemelere ihtiyaç vardır¹²⁴. Ancak bu düzenlemeler yapılırken, bir mirasçı da olsa azınlıkta kalan mirasçının/mirasçıların hakları ihlal edilmeden bir yöntem geliştirilmesi düşünülmelidir.

SONUÇ

Mirasın paylaşılması, hem mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruflarıyla hem de mirasçıların iradî anlaşmalarıyla şekillenebilen, tam (bütün tereke) ya da kısmî (belirli değerler veya belirli mirasçılar yönünden) olarak yürütülebilen dinamik bir süreçtir. Mirasbırakan paylaşmayı etkileyen ölüme bağlı tasarruflarıyla “paylaşma kuralları” koyabilir. Mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufla koyduğu paylaşma kuralları, pay oranlarını değiştirmeden payların nasıl oluşturulacağına ve hangi tereke unsurunun kime özgüleneceğine dair mirasçıları bağlayıcı düzenlemelerdir; mirasçı lehine aynî değil kişisel bir talep hakkı doğurur ve mirasçının payına düşen mülkiyet, ancak paylaşma sırasında geçer. Mirasbırakanın tasarruf metni; paylaşma kuralı ya da mirasçı lehine vasiyet yönünden belirsizse, kanunî karine gereği yorum “paylaşma kuralı” lehine yapılır; aksi güçlü emare-

¹²³ Kılıçoğlu, *Miras Taksim Sözleşmesi* (n 14) 30; Öztan (n 23) 464.

¹²⁴ Aynı yönde: Cordula (n 19) 197 vd.

lerle ispat edilmelidir. Bu çerçevede paylaşma kuralları saklı payı ihlâl edemez; ancak paylaşım, fiilen dengesizlik yaratıyorsa denkleştirme ile giderilir. Paylaşma sürecinde ortaya çıkan bedel, tazminat, kamulaştırma karşılığı gibi ödemeler de aynî ikame ilkesi gereği terekeye ikame olur ve paylaşma kuralı bu ikame değer üzerinde icra edilir.

Oy birliği ilkesi (TMK m. 646) ile mirasbırakanın paylaşma kuralının bağlayıcılığı (TMK m. 647) çatışmaz: mirasçılar oy birliğiyle farklı bir paylaşım üzerinde uzlaşırlarsa paylaşma kuralı bertaraf edilebilir; uzlaşılamazsa payların oluşturulmasında hâkim, yerel âdet–kişisel durum–çoğunluğun arzusu ölçütlerini dikkate alır (TMK m. 650). Bu yaklaşım, mirasbırakan iradesi ile eşitlik ilkesini bağdaştırır; sonuç olarak menfaatler benzer türdeyse dengeli biçimde dağıtılır ve mümkün olduğunca satış yerine özgüleme tercih edilir. Mirasbırakanın paylaşma kuralı belirlemediği hâllerde, mirasçılar arasında paylaşımın nasıl yapılacağı konusunda özellikle oybirliği sağlanamaması önemli sorunlara yol açabilir. Çoğunluğun iradesine rağmen tek bir mirasçının uzlaşmaktan kaçınması, mirasın fiilen paylaşılamamasına, uyuşmazlıkların yargıya taşınmasına ve mirasçıların hiçbirinin kabul etmediği yöntemle paylaşım yapılmasına neden olabilir. Bu sorunların çözümünde, oybirliği ilkesinin katı uygulanması yerine hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanması veya Kanun’da alternatif bir çözüm yönteminin geliştirilmesi yerinde olur.

Mirasbırakanın paylaşma kuralının denkleştirilmesi, klasik denkleştirmeden farklıdır. Mirasbırakan tarafından koyulan paylaşma kuralında mirasbırakan mirasçılar arasında bir eşitsizlik oluşturmayı amaçlamıyorsa, paylaşma kuralı ile oluşan eşitsizlik denkleştirilir. TMK m. 669 vd. dikkate alındığında mirasbırakanın sağlığında yapılan karşılıksız kazandırmaların denkleştirilmesi gündemdedir. TMK m. 647/II’de ise mirasbırakanın koyduğu paylaşma kuralındaki eşitsizliğin ortaya çıkardığı kazandırmaların denkleştirilmesi söz konusudur. Ön vasiyet (mirasçı lehine vasiyet) –paylaşma kuralı ayrımı lafız değil amaç ve sonuç odaklı yapılmalı; paylaşma kurallarının bağlayıcılığı–oy birliği dengesi dikkate alınmalıdır. Mirasçılar arasındaki anlaşmazlıkta hâkim, TMK m. 650 ölçütleri üzerinden eşitlik ilkesini paylaşmanın merkezine yerleştirmelidir.

KAYNAKÇA

Akbıyık C, *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi* (XII Levha Yayınları 2012)

Akkanat H, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi* (Filiz Kitabevi 2004)

Antalya OG, *Miras Hukuku* (Vedat Kitapçılık 2009)

— —, *Marmara Hukuk Yorumu Miras Hukuku*, Cilt III (4. Baskı, Seçkin Yayınevi 2019)

Aral F, *Türk Medeni Hukukunda Mirasın Taksimi Davası* (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 449 1979)

- Ayan M, *Miras Hukuku* (10. Baskı, Adalet Yayınevi 2020)
- Ayiter N, *Miras Hukuku* (2. Baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlarından No: 280 1971)
- Ayiter N ve Kılıçoğlu AM, *Miras Hukuku* (2. Baskı, Savaş Yayınları 1991)
- Bayramoğlu NŞ, 'Mirasçılarının Bilgilendirme Yükümlülükleri' (2021) 16 Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 191
- Bolat Türkdoğan E, *Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerde Aldatma* (Adalet Yayınevi 2024)
- Breitschmid P ve diğerleri, *Erbrecht* (4. Auflage, Schulthess Juristische Medien 2023)
- Breitschmid P, Abt D ve Blattner J, *Erbrecht, Art. 457-640 ZGB (CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht)* (Ruth Arnet ve Alexandra Jungo eds, 4. Auflage, Schulthess 2023)
- Cordula L, 'Das Schwarze Schaf in Der Erbengemeinschaft' [2019] Zeitschrift für Erbrecht 174
- Dural M, *Miras Sözleşmeleri (İsviçre, Almanya ve Avusturya Hukuklarıyla Karşılaştırmalı Olarak)* (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 2689 Hukuk Fakültesi No: 605 1980)
- Dural M ve Öz T, *Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku* (21. Baskı, Filiz Kitabevi 2025)
- Eggel M ve Wolf S, *Die Teilung der Erbschaft, Art. 602-619 ZGB Schweizerisches Zivilgesetzbuch (BK - Berner Kommentar)* (SwissLex 2014)
- Eren F, 'Miras Açıldıktan Sonra Miras Hisselinin Devri Sözleşmesi', *Prof. Dr. Tahsin Bekir Balta'ya Armağan* (Sevinç Matbaası 1974)
- —, 'Mirasın Paylaşılması', *Medeni Kanun'un ve Borçlar Kanunu'nun 90. Yılı Uluslararası Sempozyumu 1926'dan günümüze Türk-İsviçre Medeni Hukuku*, vol 1 (Yetkin Yayınları 2017)
- Eren F ve Yücer Aktürk İ, *Türk Miras Hukuku* (3. Baskı, Yetkin Yayınları 2020)
- Ergüne MS, *Vasiyetnamenin Yorumu* (XII Levha Yayınları 2011)
- Fabienne E, *Das Unternehmen in der Erbteilung* (SwissLex 2012)
- —, 'Teilungsgrundsätze Und Teilungsregeln – Unter Besonderer Berücksichtigung von Ausgleichszahlungen' 108
- Hatemi H, *Miras Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2014)

- İmre Z ve Erman H, *Miras hukuku: Yasal Mirasçılık, Ölümüne Bağlı Tasarruflar, Mirasın Geçmesi, Mirasın Taksimi* (15. Basım, Der Yayınları 2021)
- İnan AN, Ertuş Ş ve Albayrak H, *Miras Hukuku* (10. Baskı, Seçkin Yayınevi 2019)
- İşgüzar H, *Yeni Türk Medeni Kanununa Göre Miras Hukuku Hükümlerindeki Değişiklikler ve Yenilikler* (Yetkin Yayınları 2003)
- İşgüzar H, Demir M ve Yılmaz S, *Miras Hukuku* (Yetkin Yayınları 2019)
- Jahnel W ve Herzog S, *Nachlassplanung* (Schulthess Juristische Medien AG 2022)
- Kılıçoğlu AM, *Miras Taksim Sözleşmesi* (Yetkin Yayınları 1989)
- —, *Medeni Kanun'unumuzun Aile-Miras ve Eşya Hukuku'nda Getirdiği Yenilikler* (3. Baskı, Turhan Kitabevi 2014)
- —, *Miras Hukuku* (10. Baskı, Turhan Kitabevi 2019)
- Kocağa K, *Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi* (Yetkin Yayınları 2006)
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Miras Hukuku* (3. Baskı, Filiz Kitabevi 1987)
- Köprülü B, *Miras Hukuku Dersleri* (2. Baskı, Fakülteler Matbaası 1985)
- Kostkiewicz JK ve diğerleri, *ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch* (4. aktualisierte Auflage, Orell Füssli Verlag AG 2021)
- Mata A ve Weibel T, *Die Erbteilung* (Schulthess Juristische Medien 2020)
- Meyer-Vögeli A, *Möglichkeiten und Grenzen von fair division im schweizerischen Erbrecht* (Schulthess Juristische Medien AG 2019)
- Ozanemre Yayla HT, *Mirasın Paylaşılması* (Turhan Kitabevi 2011)
- —, 'Ön Vasiyet (Mirasçı Lehine Vasiyet) Kavramı, Ön Vasiyetin Unsurları ve Özellikleri' [2017] Ankara Barosu Dergisi 99
- —, '§24. Mirasın Paylaşılması' in Metin İkizler ve Özlem Tüzüner (ed.), *Medeni Hukuk III- Miras Hukuku* (Adalet Yayınevi 2025)
- Öztan B, *Miras Hukuku* (11. Baskı, Yetkin Yayınları 2020)
- Öztrak İ, *Tek Taraflı Ölümüne Bağlı Tasarruflardan Rücu ve Vasiyetnamenin Ziyatı* (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 170-152 1964)
- Sapanoğlu S, *Miras Paylaşma ve Miras Payının Devri Sözleşmeleri* (Yetkin Yayınları 2011)
- Sarı Fidan Ö, *Miras Ortaklığı* (Adalet Yayınevi 2016)
- Seiler B, *Die erbrechtliche Ungültigkeit* (Schulthess Juristische Medien AG 2017)
- Seiler B, Ammann D ve Sutter-Somm T, *Das Erbrecht - Die Ungültigkeit der Verfügungen - Art. 519-521 ZGB* (Stämpfli Verlag 2023)

Şenocak Z, ‘Mirasbırakanın Paylaşma Kuralları’, *Prof. Dr. Ali Naim İnan’a Armağan* (Seçkin Yayınevi 2009)

Serozan R ve Engin Bİ, *Miras Hukuku* (4. Baskı, Seçkin Yayınevi 2014)

Turan Başara G, *Miras Hukukunda Denkleştirme* (Turhan Kitabevi 2013)

Yıldırım A, *Türk Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şart ve Mükellefiyetler* (Turhan Kitabevi 2004)

Yılmaz S, *Medeni Hukuk Cilt IV: Miras hukuku* (Yetkin Yayınları 2022)

Zahner S, ‘Der Aktionärbindungsvertrag Und Das Erbrecht’ [2024] *Zeitschrift für Erbrecht* 183

Çevrimiçi Kaynaklar

<https://kazanci.com.tr/>

<https://mevzuat.gov.tr/>

<https://www.resmigazete.gov.tr/>

<https://www.swisslex.ch/de/>

<https://tdk.gov.tr/>

